

Angående plattformsansvaret i Europeiska kommissionens DSA-förslag

Bakgrund

Sveriges Konsumenter har de senaste åren upplyst om och varnat för den bristfälliga produktsäkerheten bland varor på online-marknadsplatser som Amazon, Wish, Alibaba och eBay. Dessa marknadsplatsers utbud av varor – allt från elprodukter till hudvård och leksaker – har vid upprepade tillfällen visat sig vara direkt farliga att använda.

I ett test utfört förra året i samarbete med Elsäkerhetsverket och Länsförsäkringar kunde vi slå fast att 26 av 28 testade tredjelandsprodukter från Wish, eBay och Aliexpress utgjorde en fara för konsumenter.¹ Elsäkerhetsverket har sedan dess utfört ett uppföljningstest med fokus på Amazon. Resultatet visade att 8 av 14 tredjelandsprodukter skulle ha förlagts med försäljningsförbud om en EU-säljare stått bakom dem.²

En sammanställning av testresultat från International Consumer Research and Testing (ICRT) visade att 66 procent av produkterna från online-marknadsplatser som testades under 2019/2020 misslyckades med att uppfylla säkerhetskraven i relevant EU-lagstiftning.³

Trots den fara som förknippas med att handla från tredjeland via online-marknadsplatser visar undersökningar att cirka tio procent av svenska konsumenter regelbundet väljer att göra det ändå.⁴

Lagstiftningsmässigt är online-marknadsplatser i dag fria att systematiskt förmedla farliga produkter från tredjeland till svenska konsumenter. Detta eftersom varken produktsäkerhetsdirektivet (2001/95)⁵ eller den nya marknadskontrollförordningen (2019/1020) definierar marknadsplatser och säljare från tredjeland som ekonomiska aktörer tvingade att ta ett produktsäkerhetsansvar.

Online-marknadsplatsers ansvar för produkterna de förmedlar återfinns i stället inom e-handelsdirektivet (2000/31). Där räknas marknadsplatserna som tjänsteleverantörer som: 1) inte kan hållas ansvariga för olaglig information som lagras på begäran av en mottagare av tjänsten så länge informationen tas bort vid kännedom; och 2) inte kan tvingas övervaka eller aktivt efterforska aktiviteter som kan tyda på olagligheter.

Med nuvarande lagstiftning går det med andra ord inte att tvinga online-marknadsplatser att på förhand kontrollera produkters regelefterlevnad. Konsekvensen blir att tillsynsmyndigheter och konsumentorganisationer tvingas in i en katt-och-råtta-lek med marknadsplatserna där farliga produkter regelbundet anmäls och plockas ner, bara för att kort därefter återkomma på samma marknadsplats.

Förslaget till Digital Services Act

Europeiska kommissionens förslag till förordning om en inre marknad för digitala tjänster (DSA) gör en ansats till att modernisera och harmonisera regelverken för bland annat online-

marknadsplatser. Men förslaget är i vår mening otillräckligt vad gäller att ställa krav på marknadsplatsernas produktsäkerhetsarbete och missar möjligheten att modernisera deras konsumentjuridiska ansvar.

Förslagets artikel 5.3 öppnar förvisso för att marknadsplatser kan påtvingas ansvar via annan (icke namngiven) konsumentlagstiftning, men bara under omständigheten att en genomsnittlig konsument kan ledas att tro att det är marknadsplatsen och inte en tredjepartssäljare som erbjuder den aktuella produkten till försäljning. Detta är otillräckligt.

Rapportören Christel Schaldemoses draft report innehåller däremot strängare krav som bland annat innebär att marknadsplatser inte ges ansvarsfrihet under omständigheter då det inte finns någon annan ekonomisk aktör inom unionen (som kan ta ansvar för produktsäkerheten) eller om denna operatör inte går att nå.⁶

Om ändringsförslagen från Schaldemoses rapport antas i den slutgiltiga förordningen skulle det innebära att online-marknadsplatser förlorar sina ekonomiska incitament att tillåta farliga produkter och säljare på sina plattformar. I stället skulle marknadsplatserna – precis som svenska handelsföretag – uppmuntras att utföra ett gediget produktsäkerhetsarbete. Det är en ordning som stöds av flera parter på den svenska marknaden.

I somras signerade Sveriges Konsumenter en debattartikel i sällskap med Svensk Handel, Elsäkerhetsverket och ett antal fackförbund och arbetsgivarorganisationer där vi uppmanade regeringen att sätta stopp för den positiva särbehandlingen av marknadsplatserna.⁷ Detta för att skydda svenska konsumenter, jobb och företag.

Mot bakgrund av ovanstående uppmanar Sveriges Konsumenter regeringen att, i linje med ändringsförslagen från rapportör Schaldemose, verka för ett tydligare ansvarsutkrävande gentemot online-marknadsplatser.

---

¹ Webbartikel, Sveriges Konsumenter, 2020, <https://www.sverigeskonsumenter.se/vara-projekt/privatimportens-faror/test-av-elprodukter-fran-natjattarna-93-procent-direkt-farliga/>

² Webbartikel, Elsäkerhetsverket, 2021, <https://www.elsakerhetsverket.se/om-oss/press/nyheter/2021/nytt-e-handelstest-14-testade-elprodukter-med-sammanlagt-34-brister/>

³ Pressmeddelande, BEUC, 2020, <https://www.beuc.eu/publications/two-thirds-250-products-bought-online-marketplaces-fail-safety-tests-consumer-groups/html>

⁴ Privatimportens faror, Sveriges Konsumenter & Elsäkerhetsverket, 2020, sida 12, <https://www.sverigeskonsumenter.se/media/co2lfsn/rapport-privatimport.pdf>

⁵ Inte heller sektorsspecifika direktiv definierar marknadsplatserna som ekonomiska aktörer.

⁶ Schaldemoses draft report, ändringsförslag 73, sida 67,

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/IMCO-PR-693594_EN.pdf

⁷ E-handlare ska inte kunna slippa ansvar, 2021-07-15, <https://www.svd.se/e-handeln-ska-inte-kunna-slippa-ansvar>